

Halid BULIĆ

Slavimo raznolikost, ne razlike – Evropski dan jezika

Otkad su izmislili kalendar, ljudi su odredili neke dane da im budu posebni. Ti su dani namijenjeni ili posebnim molitvama ili odmoru ili sjećanju na događaje iz prošlosti. U savremenom svijetu sve se češće obilježavaju datumi koji služe za podsjećanje na stanje u svijetu kakav je danas i razmišljanje o njegovoj budućnosti. Takvi su, naprimjer, dani posvećeni *vodama, močvarama, planeti Zemlji, donatorima krvi* i sl. Neki datumi u godini posvećeni su **jeziku** – sposobnosti koja je veoma važna za ljudski rod i koju od svih živih bića imaju samo ljudi. Jedan od tih dana je Evropski dan jezika.

Evropski dan jezika obilježava se od 2001. godine. Tu je godinu Vijeće Evrope proglasilo *Evropskom godinom jezika*. Tada je i 26. septembar proglašen Evropskim danom jezika, uz preporuku da se na prigodan način obilježava u evropskim zemljama.

Ustanovljenje i obilježavanje Evropskog dana jezika ima cilj da poveća svijest ljudi o važnosti učenja jezika i potakne ih na učenje stranih jezika i u školi i izvan nje. Poznavanje više jezika doprinosi boljem razumijevanju drugih kultura kao i očuvanju jezičke i kulturne raznolikosti. Pogledajmo nekoliko zanimljivih podataka o jezičkoj raznolikosti.

Naša planeta ima preko šest milijardi stanovnika. Oni govore veliki broj jezika. Taj broj je nemoguće tačno utvrditi, jer ne možemo biti sigurni da smo dosad otkrili sve jezike svijeta. Istraživači ponekad nađu na plemena koja su prije bila nepoznata ostatku svijeta pa je tako bio nepoznat i njihov jezik. Tačno prebrojavanje jezika onemogućava i činjenica da je teško odrediti granicu na kojoj počinje jedan jezik, a završava drugi. Nekad je nemoguće tačno odrediti govore li neke skupine govornika dva jezicima ili su to različiti oblici jednog istog jezika. Ipak, naučnici raspolažu određenim procjenama broja jezika u svijetu i najčešće se tvrdi da postoji između šest i sedam hiljada različitih jezika.

Neke jezike govore stotine miliona govornika. Takvi su, naprimjer, engleski ili kineski. Mnogo je više jezika koje govo-

ri nekoliko hiljada ili čak nekoliko stotina govornika. U stvari, 96% svjetskih jezika govori samo 4% ljudi.

Evropljani često osjećaju da se baš u Evropi govori najveći broj jezika. Međutim, u Evropi se danas koristi između 100 i 200 izvornih evropskih jezika. To čini svega 3% od svjetskog broja jezika. Kad se usporedi s brojem jezika na drugim kontinentima, ovaj broj i ne izgleda pretjerano velik i značajan. Ali jezička situacija u Evropi zanimljiva je iz još jednog razloga. U posljednje vrijeme u Evropu se doseljava sve veći broj ljudi iz drugih krajeva svijeta kao što su Azija i Afrika. Ti ljudi donose sa sobom svoj jezik i kulturu. Time se jezička i kulturna raznolikost Evrope značajno povećava. Broj doseljeničkih jezika u Evropi uopće nije mali. Neka istraživanja pokazuju da se u Londonu koristi preko 300 jezika. I na ulicama drugih velikih evropskih gradova mogu se čuti desetine različitih jezika. A što je veći broj doseljenika koji govore svoj jezik i što su njihove zajednice bolje organizirane, njihov će se jezik bolje održavati u zemlji u koju su došli.

U takvoj situaciji neophodno je da se razvija i njeguje višejezičnost. I to nije ništa neobično. Činjenica je da je višeje-

U Evropi se danas koristi između 100 i 200 izvornih evropskih jezika.

Neka istraživanja pokazuju da se u Londonu koristi preko 300 jezika. I na ulicama drugih velikih evropskih gradova mogu se čuti desetine različitih jezika.

zičnost u svijetu mnogo uobičajenije stanje od jednojezičnosti, jer između jedne polovine i dvije trećine svjetskog stanovništva govori bar dva jezika. A velik je i broj onih koji znaju više od dva jezika. Zanimljiv je i inspirativan primjer Muhameda Mešića, mladića iz Bosne i Hercegovine koji poznaje preko 50 različitih jezika.

Danas, u 21. stoljeću svi živimo u višejezičkoj okolini. Svakodnevno nailazimo na različite jezike u različitim situacijama: u autobusu, u vozu, na plaži, u vjerskim objektima, na

televiziji, radiju, novinama ili na popisu sastojaka na proizvodima u trgovini. Novi mediji, kakav je internet, daju jezicima nove mogućnosti da se šire i da budu dostupni i potrebni govornicima drugih jezika.

Zato se moramo zapitati šta svako od nas može učiniti da doprinese razvoju svijeta u kome će biti više razumijevanja među različitim jezicima i kulturama. Najprije, razvijajmo kod sebe ljubav prema učenju stranih jezika. Pritom, naravno, ne smijemo zapostaviti ni svoj maternji jezik, jer je i on dio ukup-

ne svjetske jezičke raznolikosti. Priliku za učenje imamo svuda, a pogotovo u školi. Zatim, razvijajmo istu ljubav kod drugih ljudi. Dobra prilika za to jeste Evropski dan jezikâ. Proslavimo taj dan zajedno u učionici. Čestitajmo prijatelju ili prijateljici. Podijelimo čestitku na društvenoj mreži. Razgovarajmo o jeziku i o učenju jezika. Zajednički zapjevajmo pjesmu na stranom jeziku. Naučimo kako se kaže “zdravo” ili “nazdravlje” na više jezika. Napišimo pjesmu o jeziku. I ne zaboravimo: SLAVIMO RAZNOLIKOST, A NE RAZLIKE.

Razvijajmo kod sebe i drugih ljubav prema učenju stranih jezika. Ne zapostavljajmo ni svoj maternji jezik, jer je i on dio ukupne svjetske jezičke raznolikosti.

SLAVIMO RAZNOLIKOST, A NE RAZLIKE!